

Hur överlever man?

Flera gånger har jag fått den svåra frågan om vad jag skulle ta med mig till en öde ö. Vad svarar du? Mat och vatten är förmodligen din första tanke till överlevnad. Men finns det någonting vi behöver allra mest här på jorden så är det kärlek. Samtidigt är det obekvämt och pinsamt när pappa kramar om dig länge och hårt. Eller när mamma säger "jag älskar dig". Vill du verkligen att de ska sluta att göra så? Vill du verkligen att de ska sluta visa sin kärlek till sina barn?

Kärlek är komplicerat och krångligt. Förståelsen för om man är älskad eller inte är ännu svårare. Många ägnar hela sitt liv åt att leta efter den alldeles perfekta kärleken. Andra intalar sig själv, att ta emot några slag på kinden och gång på gång få förklarat för sig hur värdelös man är, är vad man är värd. I boken *Fallet Lillemor Holm (1977)* får man följa med genom Lillemors tankar om livet när psykologen Elias Almgren, kallad Sulan, försöker förstå hennes inre. Trots att Sulan har bestämt sig för att ta ett sabbatsår och därför avsäga sig alla patienter, tar han sig med tvivel an fallet med envisa Lillemor Holm. Å ena sidan blev hans kommande år inte som planerat och innebar ibland mycket och mödosamt arbete. Å andra sidan fick han lära sig om det dyrbara och värdefulla i livet genom att få Lillemors förflutna berättat för sig.

Har du rymt hemifrån i hopp om att dina föräldrar ska bli oroliga, rädda och ångerfulla? Det har Lillemor testat. Kanske hoppas hon på att få komma hem till någon som kramar om henne och säger förlåt för det dumma som sagts. Olyckligtvis finns det ingen sådan kärlek i hennes liv. Eller finns den där trots allt, men ger sig aldrig i uttryck? För Lillemor är det omöjligt att gå med på att hennes föräldrar, med stor sannolikhet, inte älskade henne. Det är helt otänkbart. Envist lever hon med att hennes pappa "inte hade hunnit med att säga vad han innerst inne ville säga". Likaså med hennes mamma. Nog är Lillemor arg och frustrerad att pappan slog sin familj och att hennes mamma bara stängde alla dörrar. Men acceptansen kommer långsamt och för allt i världen försöker hon hitta bevis för att sanningen inte är sann.

En nära relation med någon är otroligt betydelsefull och givande. Man har någon att stötta sig mot. Någon att prata med. Någon att dela sina tankar med. Tankar som växer sig stora och blir isolerade inom dig är tärande och plågsamt. Kan man lätta på hjärtat är det en befrielse. Kanske är det därför Lillemor stannar kvar hos Sulan trots att hon flertalet gånger säger att hon aldrig mer ska komma tillbaka? En bra relation kan få människor att känna sig betydelsefulla, då det finns någon som lyssnar och förstår. Samtycke är inte nödvändigt. Däremot är empati och medkänsla vad som behövs för att göra livet hoppfullt och ljusst.

Det här gör det tydligt: vi har ett behov av kärlek. Inte bara när vi är ohjälpligt små och kan ligga nära i våra föräldrars famn, utan också när vi växer upp. Även hos en gammal mormor. Vi önskar att bli älskade för dem vi är och inte för dem vi önskas vara. Lillemor blir ett märkbart exempel på detta. Hennes föräldrar har en längtan om hur deras dotter ska vara. När kraven inte uppnås går hennes pappa omkring och skäms över henne, vilket han inte avstår från att berätta. Lillemor har till slut gått med på hans ord och berättar själv att hon "var dum i huvudet naturligtvis" och det är således anledningen till hennes oavslutade skolgång. Det är inte konstigt att man tvivlar på sig själv när människor också runt omkring gör det.

Kontinuerligt möts vi med bestraffning och belöningar i olika former för att vi ska bli uppskattade och uppmärksammade. Inte minst idag när vi har sociala medier som säger åt oss vad vi ska tänka, tycka och känna. Gör vi något som går utanför ramen av den person vi "ska" vara, ska vi helst skjuta det åt sidan och trycka ner det djupt inom oss. Vår personlighet blir inte hel och bara delar av vår identitet får leva ut. Hur rolig blir världen när vi blir nära till opersonliga? Någon som verkligen älskar dig, ser det fina inom dig. Evander skriver i Sulans gestalt några tankvärda rader: "Det är sannolikt med idyllen som med människan: i sig är den aldrig trivial eller ointressant, det är bara beskrivningen av den som kan bli det."

Ibland kan kärleken tros innebära en mängd krav. Det är ett måste att laga fina middagar, köpa presenter och yttra kärleksord. Självklart är det tydligt för vad du känner för personen om du beskriver det med orden "jag älskar dig" eller långa kramar. Men många gånger räcker det med de små sakerna vi kan göra och säga till varandra. Smått men avgörande. Ett leende kan göra mer än vad du tror och att vara glad för någon annans skull visar uppskattning. Kärleken handlar om att vara intresserad och se varann.

Det finns en risk att vi gör våra föräldrar till något trivialt och alldagligt. Men vi måste förstå att de är mycket mer än så. Din mamma och pappa har gett dig ett liv och får inte tas för givna. Föräldrar får inte heller förvänta sig att deras barn ska vara på ett opersonligt och särskilt sätt. Du är du och jag är jag. När du får barn ska du älska dem, precis som de är. Visst kan vi tycka att våra föräldrar är pinsamma när de försöker visa sin kärlek till oss. Men den där kramen som du blir inbjuden till är förmodligen den som ger dig styrka att andas. Hela livet ut.

Skriven utifrån romanen *Fallet Lillemor Holm (1977)* av Per Gunnar Evander.
Moa Bäckström
Alleskolan Hallsberg, SA21B
26/3-2023